

KNJIGA SAŽETAKA

1. STRUČNO-ZNANSTVENOG SKUPA

„BIBLIOTERAPIJA U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU“

TEMA: PRIMJENA BIBLIOTERAPIJE U INKLUZIJU

Rijeka, 27. listopada 2017.

SADRŽAJ:

PROGRAM SKUPA	1
PREDGOVOR	4
PLENARNA IZLAGANJA	6
BIBLIOTERAPIJA U HRVATSKOM KONTEKSTU MR. SC. IVANA BAŠIĆ.....	7
BIBLIOTERAPIJA U INKLUZIJU DOC. DR. SC. SANJA SKOČIĆ MIHIĆ.....	8
KONCEPT DOBROBITI DJECE IZV. PROF. DR. SC. SANJA TATALOVIĆ VORKAPIĆ.....	9
ISCJELJUJUĆI UTJECAJ PRIČE U RADU S HOSPITALIZIRANOM DJECOM DOC. DR. SC. MAJA OPAŠIĆ	10
IZLAGANJA	11
LESSAC PRIPOVJEDANJE PRIČE KOJA POMAŽE MR.SC. ANA BARIŠIĆ, CERTIFICIRANI <i>LESSAC PRACTITIONER</i> ZA GLAS I POKRET	12
KADA I KAKO ISPRIČATI PRIČU KOJA POMAŽE? NADIA NOVAK RAMIĆ, MAG. REHAB. EDUC.....	13
PRIČA KOJA POMAŽE KAO IZVANNASTAVNA AKTIVNOST PETRA KAPOVIĆ VIDMAR, MAG. PRIM. EDUC.	14
KOJA JE PRIČA TERAPEUTSKA? MAURO LACOVICH, MAG. PSYCH., PSIHOTERAPEUT	15
JESU LI STUDENTI UČITELJSKOG FAKULTETA U RIJECI SPREMNI PRIMIJENITI BIBLIOTERAPIJU? ANNA GIUGNO MODRUŠAN, MAG. PRIM. EDUC.....	16
STRUČNI RADOVI	17
UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE NA PONAŠANJA UČENIKA S POREMEĆAJEM IZ AUTISTIČNOGA SPEKTRA IVANKA PEJIĆ, MAG. PAED. I DEF., UNIV. SPEC. REHAB. EDUC.	18
UTJECAJ PROBLEMSKE PRIČE NA UČENIKE U POSEBNOM RAZREDNOM ODJELU DIJANA TOLJANIĆ, MAG. PAED. SOC.....	19
UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE NA PONAŠANJA RAZREDNOG KOLEKTIVA IVA ORLIĆ, DIPL. UČ.....	20
UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE NA PROMJENU PONAŠANJA UČENIKA U RAZREDNOM KOLEKTIVU ALISON RUŽIĆ PERINIĆ, MAG. PRIM. EDUC.	21
UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE NA SAMOPOIMANJE, RUKOPIS I ODNOS PREMA RADU VLASTA TIBLJAŠ, MAG. PRIM. EDUC., UČITELJ MENTOR	22
UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE UPREVLADAVANJU STRAHOVA I SOCIJALIZACIJ PREDŠKOLSKOG DJETETA IRENA JELENIĆ AČIMOVIĆ, MAG. PAED.	23
UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE U JAČANJU GRUPNE POVEZANOSTI U MJEŠOVITOJ JASLIČKOJ SKUPINI JOSIPA LAZAREVIĆ, ODGAJATELJICA.....	24
MULTISENZORIČKI PRISTUP U KORIŠTENJU PRIČE KOJA POMAŽE S PREDŠKOLSKOM DJECOM GORDANA ŠKROBONJA	25
UTJECAJ PRIČA KOJE POMAŽU NA SOCIJALNU KOMPETENTNOST DJECE JASLIČKE DOBI NATALIJA GOBIN, MAG. PRAESC. EDUC.....	26
FALKON ILI PRIČA O BISERNIM LETAČIMA MLADENA TADEJ, POLITOLOGINJA.....	27
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA SA SKUPA	28

PROGRAM SKUPA

1. Stručno-znanstveni skup „Biblioterapija u odgojno-obrazovnom radu“	
Tema: Primjena biblioterapije u inkluziji	
prostorija 006	
Moderatori <i>doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić i mr. sc. Ana Barišić</i>	
Plenarna predavanja	
15:00 – 15:20	<i>mr. sc. Ivana Bašić, Osnovna škola Fran Krsto Frankopan, Zagreb, Balans centar za logopedagogiju i biblioterapiju – Biblioterapija u hrvatskom kontekstu</i>
15:20 – 15:30	<i>doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić, Učiteljski fakultet u Rijeci – Biblioterapija u inkluziji</i>
15:30 – 15:40	<i>izv. prof. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić, Učiteljski fakultet u Rijeci – Koncept dobrobiti djece</i>
15:40 – 15:50	<i>doc. dr. sc. Maja Opašić, Učiteljski fakultet u Rijeci – Iscjeljujući utjecaj priče u radu s hospitaliziranom djecom</i>
Izlaganja	
15:50 – 16:00	<i>mr. sc. Ana Barišić, Centar za biblioterapiju i terapijsko pripovijedanje – Lessac pripovijedanje priče koja pomaže</i>
16:00 – 16:10	<i>Nadia Novak Ramić, mag. rehab. educ., Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija – Kada i kako ispričati priču koja pomaže?</i>
16:10 – 16:20	<i>Petra Kapović Vidmar, mag. prim. educ., Osnovna škola „Nikola Tesla“, Rijeka – Priča koja pomaže kao izvannastavna aktivnost</i>
16:20 – 16:30	<i>Mauro Lacovich, mag. psych., psihoterapeut, Društvo za kibernetiku psihoterapije – Koja je priča terapijska?</i>
16:30 – 16:40	<i>Anna Giugno Modrušan, mag. prim. educ., Osnovna škola-Scuola elementare „Giuseppina Martinuzzi“, Pula-Pola – Jesu li studenti Učiteljskoga fakulteta u Rijeci spremni primijeniti biblioterapiju?</i>
16:40 – 16:50	Rasprava
16:50 – 17:05	Stanka
Stručna sekcija – Primjeri iz prakse	
prostorija 307	
Moderatori <i>mr. sc. Ana Barišić i Nadia Novak Ramić, mag. rehab. educ.</i>	
17:05 – 17:20	<i>Ivanka Pejić, mag. paed. i def., univ. spec. rehab. educ., Centar za autizam Rijeka – Utjecaj priče koja pomaže na ponašanja djeteta s poremećajem iz autističnoga spektra</i>
	<i>Dijana Toljanić, mag. paed. soc., Osnovna škola „Podmurvice“, Rijeka – Utjecaj problemske priče na učenike u posebnom razrednom odjelu</i>
17:20 – 17:35	<i>Iva Orlić, dipl. uč., Osnovna škola „Milan Brozović“, Kastav – Utjecaj priče koja pomaže na ponašanja razrednoga kolektiva</i>
	<i>Alison Ružić Perinić, mag. prim. educ., Osnovna škola „Milan Brozović“, Kastav – Utjecaj priče koja pomaže na promjenu ponašanja učenika u razrednom kolektivu</i>
17:35 – 17:50	<i>Vlasta Tibljaš, mag. prim. educ., Osnovna škola-Scuola elementare „Gelsi“, Rijeka – Utjecaj priče koja pomaže na promjenu samopoimanja, rukopisa i odnosa prema</i>

KNJIGA SAŽETAKA 1. STRUČNO-ZNANSTVENOGA SKUPA „BIBLIOTERAPIJA U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU“- TEMA: PRIMJENA BIBLIOTERAPIJE U INKLUZIJI

	<p>radu</p> <p><i>Irena Jelenić Aćimović, mag. paed., Dječji vrtić Bakar – Utjecaj priče koja pomaže na ponašanja predškolskoga djeteta</i></p>
17:50 – 18:05	<p><i>Josipa Lazarević, odgajateljica, Dječji vrtić „Bakar“, Bakar – Utjecaj priče koja pomaže na jačanje grupne povezanosti</i></p> <p><i>Gordana Škrobonja, mag. paed., studentica druge godine Diplomskoga studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Učiteljski fakultet u Rijeci – Multisenzorički pristup u korištenju priče koja pomaže s predškolskom djecom</i></p>
18:05 – 18:20	<p><i>Natalija Gobin, mag. praesc. educ., Dječji vrtić „Šibenska Maslina“, Šibenik – Utjecaj priča koje pomažu na socijalnu kompetentnost djece jasličke dobi</i></p> <p><i>Mladena Tadej, politologinja, voditeljica Odjela za podršku žrtvama i svjedocima, Županijski sud u Rijeci – Falcon ili priča o bisernim letačima</i></p>
18:20 – 18:30	Zaključna razmatranja

PREDGOVOR

Prvi skup iz područja biblioterapije u odgoju i obrazovanju organiziran je na Učiteljskome fakultetu u Rijeci kao javna stručno-znanstvena rasprava o primjeni biblioterapije u inkluziji. Naslanja se na niz različitih aktivnosti trajnoga profesionalnog razvoja odgajatelja i učitelja, osobito na program cjeloživotnog učenja „Priča koja pomaže po Lessac metodi za inkluzivne zajednice“. Navedeni program cjeloživotnoga učenja verificiralo je Sveučilište u Rijeci i izvodi se pri Učiteljskome fakultetu u Rijeci od akademske godine 2015./2016. Završilo ga je 46 odgojno-obrazovnih djelatnika i drugih stručnjaka sa stečenim kompetencijama primjene terapijske priče u inkluzivnoj praksi.

Nastavno, naglasak je Skupa bio na promociji koncepta primjene razvojne biblioterapije u odgojno-obrazovnome radu, što uključuje raspravu o korištenju termina biblioterapija u odgoju i obrazovanju u Hrvatskoj, zatim na konceptu dobrobiti te utjecaju primjene terapijske priče na dobrobit djece u inkluzivnim skupinama.

Knjiga sažetaka sadrži ukupno 19 priopćenja podijeljena u 3 tematske cjeline: Znanstveno-teorijski koncepti, Teorijsko-empirijska izlaganja i Stručni radovi. Priopćenja uključuju 4 plenarna i 4 teorijska izlaganja, 1 izlaganje empirijskih rezultata, 8 izlaganja stručnih radova o utjecaju priče koja pomaže na dobrobit djece i 1 izlaganje s izvedbom pripovijedanja priča koja pomaže po Lessac metodi.

Ovaj je 1. Stručno-znanstveni skup prije svega pionirski i simboličan začetak stručno-znanstvene rasprave o razvoju biblioterapije u hrvatskoj odgojno-obrazovnoj praksi u cilju poticanja socio-emocionalne dobrobiti sve djece. Treba izraziti zadovoljstvo prijavljenim izlaganjima koja su doprinijela razmjeni iskustava i primijeni razvojne biblioterapije u inkluzivnoj praksi. U uvjerenju o važnosti promocije primjene razvojne biblioterapije u odgojno-obrazovnome radu može se zaključiti da su postavljeni temelji za daljnji znanstveno-stručni razvoj ovoga područja, osobito u području evaluacije utjecaja primjene.

U ime Programsko-organizacijskoga odbora:

doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić,

predsjednica Programsko-organizacijskoga odbora

PLENARNA IZLAGANJA

BIBLIOTERAPIJA U HRVATSKOM KONTEKSTU

mr. sc. Ivana Bašić

Osnovna škola Frana Krste Frankopana, *Balans* – centar za logopedagogiju i biblioterapiju

ivana.basic.baj@gmail.com

Sažetak

U predavanju se polazi od značenja riječi kao sredstva komunikacije za upoznavanje sebe i drugih. Naime, riječi su moćno sredstvo koje prolazi čovjekovim tijelom kao vibracija i u određenim okolnostima mogu čovjeku promijeniti život. Biblioterapija upotrebljava književnost kao medij za komunikaciju, kao razgovor u kojem je tekst poticaj za razmjenu misli i osjećaja, što može dovesti do oslobađanja od izvjesnih teškoća u životu svakog pojedinca. Komunikacija temeljena na književnim djelima omogućuje razmišljanje i raspravu o različitim obrascima ponašanja, životnim situacijama i izborima.

Ukratko, biblioterapija (ili poetska terapija, termine je teško strogo odvojiti) je ciljana upotreba pisane ili govorene riječi da se izazove liječenje, razvoj ili transformacija, neka pozitivna promjena u ljudskom biću. Utjecaj riječi na čovjekove emocije i psihi opisivao je još Aristotel pišući o katarzi, svojevrsnom pročišćenju emocija koje izaziva tragedija. Katarza kroz emocionalnu identifikaciju danas je važan moment poetske terapije u medicinske svrhe. Knjiga može poslužiti kao most prema drugom čovjeku jer nas povezuje s drugim ljudima koji imaju slične probleme, koji se osjećaju usamljenima i napuštenima, te osnažuje naš identitet u susretu sa svijetom.

Također, prikazuje se gdje se i na koje sve načine provode klinička (u bolnicama) i razvojna biblioterapija u Hrvatskoj (u knjižnicama, domovima za starije i nemoćne, udrugama, školama), pri čemu će kroz primjere biblioterapijske prakse biti naglašeno koje su zajednička obilježja svim oblicima biblioterapije. Nadalje, opisuju se mogućnosti razvoja biblioterapije u školama, kao i potreba da se ovakav oblik rada njeguje u sustavu visokoškolskoga obrazovanja budućih nastavnika jezika i književnosti.

U zaključku se iznosi potreba da se biblioterapija uvede kao metoda rada i sadržaj u permanentno obrazovanje svih nastavnika koji pod složenim zahtjevima vremena sve više trebaju prostor za emocionalno rasterećenje i dublje uvide u svoj profesionalni razvoj.

Ključne riječi: klinička i razvojna biblioterapija, poetska terapija, emocionalno rasterećenje, katarza, uvid, identitet, osnaživanje, profesionalni razvoj

BIBLIOTERAPIJA U INKLUZIJI

doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Učiteljski fakultet u Rijeci, Sveučilište u Rijeci

e-mail: sskocic_m@uniri.hr

Sažetak

U radu se polazi od koncepta inkluzivnoga načela u obrazovanju, a cilj je dati pregled relevantnih istraživanja koja povezuju teorije socio-emocionalnoga učenja s primjenom razvojne biblioterapije. Načelo inkluzivnosti opisuje uključenost sve djece u zajednički odgoj i obrazovanje, neovisno o njihovoj različitosti u sposobnostima, mogućnostima i potrebama, kao i pripadnosti različitim ekonomskim, socijalnim, jezičnim, nacionalnim ili drugim skupinama. Polazna premisa podrazumijeva da inkluzivne odgojno-obrazovne skupine/razrede karakterizira inkluzivno ozračje u kojem vlada poštovanje i uvažavanje svakoga djeteta i njegovih individualnih različitosti kroz uvažavanje općih ljudskih vrijednosti utemeljenih na etičnom postupanju. Slijedeća premisa elaborira koncept socio-emocionalnoga učenja poznatih teoretičara u kontekstu istraživanja socio-emocionalnih vještina djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama.

Treća premisa opisuje primjenu razvojne biblioterapije, odnosno primjenu različite literature, kao što su knjige, priče, slikovnice i drugi materijal (video, audio i slično) u odgojno-obrazovnim i drugim okruženjima s ciljem unaprjeđenja dobrobiti djece. Utjecaj primjene biblioterapije na dobrobit pojedinoga djeteta ili skupine djece ispitivao se uglavnom kvalitativnim studijama. Različiti teorijski modeli ističu utjecaj primjene biblioterapije na različite skupine djece (Skočić Mihić i suradnici, 2017, Maich, Bechler, Sider i Johnson, 2016, Iaquinta i Hipsky, 2006, Forgan, 2002 i drugi). Premda biblioterapija, kako klinička tako i razvojna, kao znanstvena disciplina ima relativno dugu povijest i primjenu, u hrvatskom odgojno-obrazovnom kontekstu relativno je slabo zastupljena.

Zaključno, prikazana je sinteza navedenih teorijskih koncepata koja nudi znanstveno polazište u primjeni razvojne biblioterapije u cilju razvoja socio-emocionalnih vještina i promociji inkluzivnih vrijednosti.

Ključne riječi: inkluzija, klinička biblioterapija, socio-emocionalno učenje, socio-emocionalne vještine, inkluzivne vrijednosti

KONCEPT DOBROBITI DJECE

izv. prof. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić

Učiteljski fakultet u Rijeci, Sveučilište u Rijeci

e-mail: sanjatv@uniri.hr

Sažetak

Premda se unutar psihologije i drugih znanosti može pronaći velik broj istraživanja o dobrobiti odraslih, koja u svojem teorijskom određenju, ali i mjerenju, imaju dugu povijest, istraživanja o dobrobiti djece nisu bila jasno klasificirana, sustavna i jednoznačno određena. S druge strane, velik broj različitih nacionalnih dokumenata u cijelom svijetu temelji svoje aktivnosti i radne planove upravo na ostvarenju i većoj kvaliteti dobrobiti djece. Budući da je poveznica između potreba svakodnevnoga života, odnosno potreba djece i temeljnih doprinosa društvenih znanosti ključna kako bi se unaprijedila kvaliteta života djece i mladih u svijetu, iznimno je važno jasno konceptijski odrediti što je to zapravo dobrobit djece.

Stoga je cilj ovoga rada prikazati osnovne konceptijske odrednice dobrobiti koje kreću od teorija psihičkoga stanja (hedonistički smjer), preko teorija temeljenih na ljudskim željama, do teorija temeljenih na ljudskim potrebama (eudemonistički smjer). Pritom izvor opisanih teorija nije samo u pozitivnoj psihologiji već i u drugim disciplinama društvenih znanosti. Nakon ovog općeg određenja prikazat će se prve teorije dobrobiti djece: Brofenbrennerov ekološki model i Bennetov model djeteta u društvu. No nedovoljna cjelovitost i složenost ovih dvaju modela rezultirala je kreiranjem suvremenoga i danas općeprihvaćenoga multidimenzionalnog pristupa u shvaćanju dobrobiti djece Ben-Arieha i suradnika. Ovaj pristup, pored ostalog, detaljno opisuje i psihologiju dobrobiti djece. Na kraju su opisani indikatori i aktualni suvremeni diskursi o dobrobiti djece.

Ključne riječi: ekološki model, eudemonistička dobrobit, indikatori dobrobiti, model djeteta u društvu, multidimenzionalni model dobrobiti djece, subjektivna dobrobit

ISCJELJUJUĆI UTJECAJ PRIČE U RADU S HOSPITALIZIRANOM DJECOM

doc. dr. sc. Maja Opašić

Učiteljski fakultet u Rijeci, Sveučilište u Rijeci

e-mail: mopasic@ufri.uniri.hr

Sažetak

U izlaganju se daje osvrt na ulogu priče u radu s hospitaliziranom djecom, a u okviru volonterskoga programa „Pripovjedač/ica priča za laku noć“ koji provodi Udruga za promicanje dobrobiti djece „Portić“. Naime, odlazak u bolnicu za većinu ljudi, a posebice za djecu, predstavlja traumatičan događaj jer je praćen neizvjesnošću i neugodnim emocionalnim stanjima zbog odvajanja od primarne sredine, zbog bolesti, straha od medicinskih postupaka i ishoda liječenja. Također, poznato je da na ishode liječenja pozitivno utječe kreativna ili art-terapija, tj. upotreba umjetnosti u terapijske svrhe. Jedan od oblika art-terapije su i priče kao oblik komunikacije koji djeca mogu i žele prihvatiti kada im je potrebna pomoć pri suočavanju s bolešću i hospitalizacijom. Priča možda i ne može ponuditi rješenje, ali može doprinijeti tome da dijete prihvati svoju situaciju, neugodno iskustvo ili osjećaj na dubljoj razini, a bez potrebe da ga razumije što je važno za teško bolesnu djecu. U izlaganju se prikazuje nekoliko primjera iz iskustva volontera pripovjedača priča, ali i problematiziraju moguća sustavnija istraživanja utjecaja priče na hospitaliziranu djecu i ishode liječenja.

Ključne riječi: terapija, hospitalizirana djeca, priča, pripovjedač/pripovjedačica priča za laku noć, art-terapija

IZLAGANJA

LESSAC PRIPOVJEDANJE PRIČE KOJA POMAŽE

mr.sc. Ana Barišić, certificirani *Lessac practitioner* za glas i pokret

Centar za biblioterapiju i terapeutsko pripovijedanje

e-mail: abarasic1@gmail.com

Sažetak

U radu se polazi od teorijskih koncepata Margot Sunderland (2012), Susan Perrow (2010) i George W. Burns (2005) koji argumentiraju blagotvornosti i uspješnost priča napisanih za djecu koja se suočavaju s teškim i bolnim osjećajima. Naime, Sunderland je tijekom svoga kliničkog rada utvrdila da djeca koja ne procesuiraju i ne “prerade” teške osjećaje mogu manifestirati različita neprikladna ponašanja. Perrow govori o blagotvornom utjecaju terapeutske priče putem metafore ponašanja, metafore zapreke te metafore uspostave harmonije. Burns metaforu razumijeva kao oblik komunikacije u kojoj ekspresija uzeta iz jednoga polja iskustva biva korištena na drugom području iskustva. Nadalje, razmatra simboličku asocijaciju koja metafori daje literarni i terapeutski potencijal.

Na temelju iskustvenoga rada i sintezom navedenih teorijskih koncepta autorica ovoga rada razvila je model priče koja pomaže. Ovaj inovativni kompozicijski model pisanja priče, temeljen na modelu Perrow (2012), sadrži metaforički okvir putovanja protagonista putem metafore uvoda, krize i raspleta. Dopunjen je likom pozitivne identifikacije (Sunderland, 2012) uz dijaloški okvir nenasilne komunikacije prema modelu Marshalla B. Rosenberga (2006). Napisana priča koja pomaže izvodi se tehnikom pripovijedanja Lessac (Lessac, 1997). Ekspresivno pričanje je alat pomoću kojeg se djeci omogućuje interaktivni doživljaj, razvijanje komunikacijskih vještina te obogaćenje rječnika, mašte i kreativnosti. Upravo primjena Lessac metode dramskog pokreta i izgovora postizanjem vokalne dinamike, bio-dinamičkim pristupom glasovnoj reprodukciji i rezonanci omogućuje učinkovitiju uključenost djeteta u sadržaj priče. Priča koja pomaže jednako dobro djeluje na djecu s teškoćama u razvoju i na djecu tipičnoga razvoja. Lessac metoda djeci s teškoćama omogućuje lakše prepoznavanje modaliteta aksiološke udešenosti kroz interaktivno sudjelovanje glasovnom reprodukcijom i mimikom.

Zaključno, priča koja pomaže je pedagoški alat učiteljima i odgajateljima u reguliranju ponašanja djece i vraćanju emocionalne ravnoteže. Utjecaj priče na dijete procjenjuje se na temelju djetetove reakcije i ponašanja, a dobar je pokazatelj kada dijete uvijek iznova pita da mu se ispriča priča, a još bolji kada se na djetetu uoči napredak njegova emocionalnoga stanja i ponašanja.

Ključne riječi: Priča koja pomaže, metafora, Arthur Lessac, bio-dinamički pristup glasu, pedagoški alat

KADA I KAKO ISPRIČATI PRIČU KOJA POMAŽE?

Nadia Novak Ramić, mag. rehab. educ.

Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija

e-mail: giljonn@gmail.com

Sažetak

Polazište je ovoga rada prikaz aktivnosti pripovijedanja priča kao temeljnoga komunikacijskog čina koji postoji od razvoja govora ljudi. Čovjek se oduvijek služio pripovijedanjem priča s ciljem poučavanja, učenja, razumijevanja svijeta oko sebe, oplemenjivanja i obogaćivanja iskustava i mašte, kao i olakšavanja teških životnih trenutaka. Upravo u namjeri da djetetu priča olakša nošenje s izazovima u odrastanju razvijen je koncept priče koja pomaže. Ona pruža mogućnost djetetu da samo stvori predodžbu o sebi, najprije na podsvjesnoj, a zatim na svjesnoj razini, situacijama u kojima se nalazi, svojem i tuđem ponašanju, emocijama, reakcijama... Dijete tada u sebi otkriva da je sposobno za kritičko poimanje svega što ga okružuje, ali i samoga sebe, pronalazi u sebi snagu i volju za suočavanje s teškoćama na koje nailazi, no isto tako i za korigiranje svojega ponašanja koje može uzrokovati razne neugodne situacije.

Priča koja pomaže kao metoda u radu s djecom s teškoćama u razvoju nameće se kao prirodan i logičan izbor. Djeca s teškoćama kroz svoje sazrijevanje susreću se s nizom prepreka: fizičkim, arhitektonskim barijerama, obiteljskim ne/prihvatanjem razvojne teškoće, nepovjerenjem, teškoćama u osamostaljivanju, razvoju socijalnih vještina i socijalnih odnosa, teškoćama u učenju, ...

Srž priče koja pomaže sadržana je u korištenju metafora koje bude maštu, razvijaju kreativnost i potiču kognitivni razvoj djeteta. Kroz određenu metaforu dijete ili skupina djece doživjet će svoju teškoću ili problemsku situaciju kroz neki izmišljeni lik u sasvim izmišljenom svijetu, s kojim će se poistovjetiti te osjetiti mogućnost uspjeha u svladavanju prepreka. Slijedom navedenoga, pripovijedanje priča preporuča se koristiti u različitim životnim situacijama odrastanja djeteta u kojima se dijete suočava sa zahtjevnim situacijama.

Ključne riječi: inkluzija, priča koja pomaže, djeca s teškoćama u razvoju, prilagodba, kreativnost

PRIČA KOJA POMAŽE KAO IZVANNASTAVNA AKTIVNOST

Petra Kapović Vidmar, mag. prim. educ.

Osnovna škola „Nikola Tesla“, Rijeka

e-mail: petra.kapovic@gmail.com

Sažetak

Sudionici u odgojno-obrazovnom radu osnovne škole susreću se s mnogim izazovima, uspjesima i problemima na putu prema zajedničkom cilju. Dostizanjem cilja za učenike, koji svoje stečeno znanje, vještine i sposobnosti započnu primjenjivati u svom daljnjem školovanju, radu i životu, dostigao se i vrhunac učiteljskoga zvanja. Iako propisani nastavni plan i program čini siguran put do cilja, često poprima oblik staze ispunjene nepravilnostima i preprekama.

Svaki učitelj zna koliko je put do cilja ponekad trnovit, sklizak, pa čak i tajanstven, no ipak je često veseo, razigran i čaroban. Tako se može zamisliti i sâmo razredno okruženje svakog razrednog odjela. Kako bi lakše savladali put do cilja, učitelji koriste sve poznate načine i metode koje proizlaze iz njihova obrazovanja, iskustva, sklonosti i kreativnosti. Pričanje priča u razredu nezaobilazna je metoda koja potiče razvoj i bogaćenje mašte, govora, čitanja i pisanja. Kada ta priča postane priča koja pomaže, odnosno terapijska priča namijenjena skupini ili pojedincu, uklanjanje nepravilnosti i prepreka do cilja postaje jednostavnije.

U našoj školi priča koja pomaže živi u svim razrednim odjelima kroz istoimenu izvannastavnu aktivnost. Odabrane ili personalizirane priče koje se pričaju učenicima nastavljaju se kroz mnoge kreativno osmišljene aktivnosti, igre, umjetničke izraze, novo stvaranje i postaju dio tog razrednog odjela.

Ključne riječi: priča koja pomaže, izvannastavna aktivnost, razredno okruženje, osnovna škola

KOJA JE PRIČA TERAPEUTSKA?

Mauro Lacovich, mag. psych., psihoterapeut

Društvo za kibernetiku psihoterapije, Rijeka

e-mail: mauro.lacovich@gmail.com

Sažetak

Terapeutska priča pomaže pojedincu da se suoči sa stresnom situacijom ili da lakše pronađe rješenje vlastitoga problema. Kroz identifikaciju s junakom priče ili kroz situacije kojima se priča bavi pojedinac može doći do novih uvida, promjena u doživljaju okoline, drugačijega samopoimanja ili može olakšati emocionalni distres. Doživljaj priče primarno ovisi o kognitivnoj strukturi pojedinca koji priču sluša ili čita. Kognitivna struktura sastoji se od shema kojima reprezentiramo događaje, nizove događaja, situacije, objekte i njihove međusobne odnose. Te sheme nastaju kompleksnim interakcijama bioloških i okolinskih faktora čineći tako kognitivnu strukturu svakog pojedinca unikatnom. Slijedom tih interindividualnih razlika može se pretpostaviti da će istu priču različiti pojedinci doživjeti na različite načine. Razlike u doživljajima mogu se manifestirati u razumijevanju poruke priče, upamćenim detaljima, afektivnim reakcijama i evociranim sjećanjima osobnih iskustava. Tim se razlikama može objasniti zašto jedna terapeutska priča ne pokazuje jednaki efekt na svima, odnosno zašto može polučiti iscjeljujući efekt za različite probleme kod različitih pojedinaca. Uzimajući u obzir navedene činjenice, postavlja se pitanje je li moguće odrediti kriterije kojima bi se priču moglo definirati kao terapeutsku.

Ključne riječi: terapeutska priča, kognitivna struktura, interindividualne razlike

JESU LI STUDENTI UČITELJSKOG FAKULTETA U RIJECI SPREMNI PRIMIJENITI BIBLIOTERAPIJU?

Anna Giugno Modrušan, mag. prim. educ.

Osnovna škola-Scuola elementare „Giuseppina Martinuzzi“, Pula-Pola

e-mail: giugno33@gmail.com

Sažetak

U prvom dijelu prikazat će se radovi iz područja biblioterapije kao postupka korištenja odgovarajuće literature za razvoj socio-emocionalnih vještina djece. Cilj je ovoga rada ispitati koliko su studenti Učiteljskoga studija spremni primijeniti biblioterapiju u redovnoj odgojno–obrazovnoj praksi.

U istraživanju je sudjelovalo 289 studenta Učiteljskoga studija u Rijeci. Korištena je Skala spremnosti primjene biblioterapije (Skočić Mihić, 2017). Sadrži šest tvrdnji koje opisuju kompetentnost, osposobljenost i motiviranost za primjenu biblioterapije te znanje, intuitivno znanje i iskustvo u primjeni biblioterapije u odgojno-obrazovnom radu. Istraživanje je provedeno u svibnju 2017. godine.

Studenti, budući odgajatelji i učitelji, u većoj se mjeri procjenjuju motiviranima koristiti biblioterapiju u odgojno-obrazovnom radu ($M=2.76$, $SD=.978$). Nadalje, procjenjuju osrednju razinu kompetencija ($M=2.05$, $SD=1.154$) i osposobljenosti ($M=1.73$, $SD=1.203$) za korištenje biblioterapije u odgojno-obrazovnom radu ($M=1.73$, $SD=1.20$). Smatraju da u manjoj mjeri imaju intuitivna znanja na temelju osobnih iskustava ($M=1.53$, $SD=1.189$), teorijska znanja ($M=1.06$, $SD=1.057$), kao i iskustva u korištenju biblioterapije u odgojno-obrazovnom radu ($M=.741$, $SD=.974$). Studenti Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja procjenjuju se motiviranijima, kompetentnijima i osposobljenijima za primjenu biblioterapije u odnosu na studente Učiteljskoga studija, a razlike nisu vidljive u procjeni znanja.

Zaključno, studenti Učiteljskoga studija u Rijeci, iako motivirani, procjenjuju se nedostatno osposobljenima za primjenu biblioterapije u odgojno-obrazovnom radu.

Ključne riječi: biblioterapija, studenti, inkluzivno obrazovanje, kompetencije

STRUČNI RADOVI

UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE NA PONAŠANJA UČENIKA S POREMEĆAJEM IZ AUTISTIČNOGA SPEKTRA

Ivanka Pejić, mag. paed. i def., univ. spec. rehab. educ.

Centar za autizam – Zagreb, Ustrojbena jedinica Rijeka

e-mail: ivanka.pejic@corp.hr

Sažetak

U radu se opisuje razina funkcioniranja dvaju učenika kronološke dobi od 8 godina i 9 mjeseci i 11 godina s poremećajem iz autističnoga spektra, uključenih u posebnu odgojno-obrazovnu ustanovu. Kod učenika su prisutne teškoće u komunikaciji, socijalnim odnosima, pažnji i interesu za aktivnosti, kao i senzorne specifičnosti koje otežavaju učenje. Sukladno razvojnim osobitostima učenika napisana je pjesmopriča „Skočko i Vriskalica“, kao inovativan i specifičan oblik priče koja pomaže uz Lessac pripovijedanja.

Cilj je rada bio utvrditi utjecaj terapijske priče na promjenu nefunkcionalnih obrazaca ponašanja, razvoj pažnje, funkcionalne igre i samoregulaciju. Korištena je metoda opažanja, izvođenje je snimano, a rezultati su se pomno bilježili u Tablicu praćenja – protokol. Osigurani su konkretni koji su podržavali izvedbu, a rječnik i trajanje priče osmišljeni su sukladno pažnji i interesu učenika. Pjesmopriča se pripovijedala pet dana, na prvom satu, a scena je ostajala u prostoru kao podsjetnik i poziv.

Utvrđene su pozitivne promjene u učenika: interes i pažnja na sadržaj priče, veća razina uključenosti učenika, prisutno je imitiranje radnje s konkretima, kao i začeci funkcionalne igre. Važno je s povjerenjem omogućiti učenicima nova iskustva i vrijeme za promjenu obrazaca ponašanja i učenje, što svakako ukazuje na potrebu daljnijega istraživanja i primjenjivanja u svrhu poučavanja u odgojno-obrazovnom procesu.

Zaključno, valja istaknuti da se koncentrični krug povjerenja u uspjeh proširi na sve prisutne sudionike u procesu: dijete, učitelja, roditelja i lokalnu sredinu.

Ključne riječi: poremećaji iz autističnoga spektra, priča koja pomaže, samoregulacija, razvoj funkcionalne igre

UTJECAJ PROBLEMSKE PRIČE NA UČENIKE U POSEBNOM RAZREDNOM ODJELU

Dijana Toljanić, mag. paed. soc.

Osnovna škola „Podmurvice“, Rijeka

e-mail: dijanatoljanic@yahoo.com

Sažetak

Učenici u posebnom razrednom odjelu su učenici s višestrukim teškoćama u razvoju kojima je potrebno u potpunosti individualizirati obrazovni program i prilagoditi ga njihovim mogućnostima i potrebama. Svi su mladići i adolescenti zbog čega im je ispričana problemska priča koja se tiče nasilja u vršnjačkim vezama. Radionica je započela aktivnošću motiviranja i zagrijavanja učenika za temu (ledolomcem o stavovima), zatim je slijedilo pričanje priče po Lessac metodi, potom samostalni rad učenika kroz tri pitanja na koja su pismeno odgovarali i rasprava o znakovima nasilja u vezi i kako reagirati ako poznajete nekoga tko je nasilan u vezi. Radionica je završila ispunjavanjem listića koji je sadržavao iste stavove iz uvodne igre (ledolomca) samo što su ga učenici sada rješavali sami. Evaluacijski listić koji su ispunili govorio je o nešto ispravnijim stavovima od onih na početku radionice, a među njihovim prijedlozima za nastavak radionice je bila izrada plakata, priprema igrokaza te snimanje filma na istu temu.

Učenici su promišljali o svom iskustvu i ponašanju kroz aktivnosti pričanja priče, rasprave o temi, samostalne radove i oblikovanje prijedloga primjerenoga postupanja u problemskoj situaciji priče. Suradnički su sudjelovali u realizaciji ovih aktivnosti i stvaranju pozitivnoga razrednoga ozračja.

Ključne riječi: posebni razredni odjel, problemska priča, nasilje u vršnjačkim vezama

UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE NA PONAŠANJA RAZREDNOG KOLEKTIVA

Iva Orlić, dipl. uč.

Osnovna škola „Milan Brozović“, Kastav

e-mail: iva.orlic@skole.hr

Sažetak

U uvodnom dijelu rada opisano je stanje neravnoteže uočeno kod sedmogodišnjega dječaka, učenika 1. razreda osnovne škole. Sklon je neprimjerenom ponašanju prema školskim obvezama i prema suučenicima, kao i svojem, tuđem i školskom vlasništvu. Zbog navedenoga ponašanja ostali učenici počinju izbjegavati njegovu društvo, ne biraju ga za par u klupi ili par tijekom šetnje i okrivljuju ga i za radnje koje nije skrivio. Dječak se doima kao da ne povezuje svoje ponašanje s izbjegavanjem ostalih učenika.

Cilj je rada bio ispitati utjecaj primjene priče koja pomaže na razvoj prihvatljivih obrazaca ponašanja opisanoga dječaka. Napisana je priča koja pomaže „Mravac Bistroglavac i Bub a Truba“ po kompozicijskom modelu pisanja autorice Ane Barišić. Priča je pročitana Lessac metodom cijelom razredu u poznatom i ugodnom okruženju.

Na temelju opažanja ponašanja učenika nakon odslušane priče može se zaključiti da se promijenio odnos drugih učenika prema njemu. Po prvi put počeli su ga birati za par u klupi i par u šetnji. Priča koja je bila namijenjena pojedincu pozitivno je utjecala na ponašanje cijeloga razrednog kolektiva tako da ga je senzibilizirala za potrebe određenoga učenika.

Ključne riječi: priča koja pomaže, ponašanja, razred, senzibilizacija

UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE NA PROMJENU PONAŠANJA UČENIKA U RAZREDNOM KOLEKTIVU

Alison Ružić Perinić, mag. prim. educ.

Osnovna škola „Milan Brozović“, Kastav

e-mail: alison.ruzic@gmail.com

Sažetak

Problemska je situacija temeljena na ponašanjima učenika u dobi od 8 godina. Vesele je naravi i druželjubiv, često osamljen, nemiran, nestašan, svadljiv i u svakodnevnim verbalnim sukobima s vršnjacima. Tražeći pažnju i društvo vršnjaka pristupa djeci na neprimjeren način tako da ih zadirkuje, ismijava ili iskreno iskazuje svoje mišljenje o njima ne uviđajući pri tome da ih možda vrijeđa. Obrazovno često ne usvaja nastavne sadržaje u predviđenom vremenu te se školuje prema individualiziranom odgojno-obrazovnom pristupu.

Cilj je rada bio ispitati utjecaj primjene priče koja pomaže na promjenu ponašanja opisanoga učenika i na senzibiliziranje razrednoga kolektiva. Napisana je priča koja pomaže po kompozicijskom modelu pisanja autorice Ane Barišić. Korištena je metafora patuljka Veseljka za dječaka, a metaforu pomagača činile su učiteljica Mimi i ljudska djevojčica.

Priča je čitana Lessac metodom tri puta s razmacima do mjesec dana. Nakon svakog čitanja uslijedili su različiti zadaci: usmeno izražavanje i stvaranje kroz interpretaciju priče, likovni izričaj ilustracijom najzanimljivijega dijela priče i stvaralačko pisanje dovršavanjem priče od zadanoga dijela s novim završetkom. Budući da se priča svidjela učenicima razreda nakon prvoga čitanja, nastavio se rad na njoj s još dvama novim zadacima, što se kasnije pokazalo učinkovitim.

Učenik je u interpretaciji priče nakon prvoga i drugoga čitanja imao neznatne promjene u ponašanju te je nevoljko surađivao u radu. Nakon trećega se čitanja javio prvi čitati svoj sastavak, koji je iskazao pripovijedajući smislenim i jasnim rečenicama, dok je u pisanom izričaju sastavak bio nečitak, a rečenice nisu bile potpune ni smislene.

Kod učenika su primjetne sljedeće promjene u ponašanju: jasnije razumijevanje svojih postupaka prema drugim učenicima, pažljivije praćenje nastavnoga procesa i bolja školska postignuća. Priča je čitana u posljednjem kvartalu nastavne godine i njezini učinci potrajali su do njezinog završetka.

Pripovijedanjem priče koja pomaže u većem broju ponavljanja kroz dulje razdoblje može se utjecati na postizanje boljega školskog uspjeha učenika i na njegovu empatiju kao osnovni preduvjet za razvoj socijalnih vještina.

Ključne riječi: priča koja pomaže, socijalne vještine, školski uspjeh, empatija

UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE NA SAMOPOIMANJE, RUKOPIS I ODNOS PREMA RADU

Vlasta Tibljaš, mag. prim. educ., učitelj mentor

Osnovna škola-Scuola elementare „Gelsi“, Rijeka

e-mail: vlasta.tiblijas@gmail.com

Sažetak

U radu se opisuje prikaz ponašanja i odnosa prema školskim obvezama osmogodišnjega djeteta koje se suočava sa školskim neuspjehom i socio-emocionalnim teškoćama. Pohađalo je školu na stranom jeziku prvo polugodište 1. razreda, nakon čega nastavlja školovanje u razredu na materinskom jeziku bez poznavanja formalnoga pisma. Teškoće su prisutne u slabijim motoričkim sposobnostima, a grafomotorički razvoj značajno odstupa. Socio-emocionalne teškoće izražava kroz odbijanje rada, hrane, druženja i povlačenjem u sebe, nezadovoljstvom u igri i druženju s vršnjacima, što je vrlo često završavalo plačem i osamljivanjem. Roditelji zbog svojih obaveza nisu bili u mogućnosti pomoći djetetu na odgovarajući način i brzo su odustali od motiviranja djeteta na rad. Velik i pozitivniji utjecaj na učenika imao je stariji član šire obitelji, koji je inicirao premještanje. Učenik se bolje snalazio u društvu odraslih osoba pa je pozitivan kontakt s učiteljicom uspostavljen vrlo brzo. Ostala djeca su se trudila dati mu podršku pri učenju, igri i druženju.

Cilj je rada bio ispitati utjecaj primijene priče koja pomaže na uspostavu ravnoteže i savladavanje prepreka koje su se učeniku činile iz dana u dan sve većima.

Na temelju opservacije ponašanja učenika napisana je priča koja pomaže po kompozicijskom modelu pisanja autorice Ane Barišić. Korištena je metafora medvjedića za dječaka, a za pomagača je poslužila mala bubamara.

Priča se pripovijedala Lessac metodom u poznatom okruženju, učionici, u dvama navratima. Nakon pročitane priče i likovnih i drugih aktivnosti koje su uslijedile metodom opservacije opažale su se promjene učenika u trima definiranim područjima: 1. uspostavljanju ravnoteže u djetetu u smislu smanjenja nepoželjnih reakcija, 2. samoprocjeni pozitivnih osobina i sposobnosti i 3. usmjeravanju na osobne mogućnosti bez uspoređivanja s drugima („drugi znaju bolje“).

Na svim su trima definiranim područjima zapažene značajne promjene u ponašanju i odnosu prema radu, koje se dovele do više razine usmjerenosti na zadatak, ustrajnosti u radu i boljih obrazovnih postignuća. Iz fotografija školskih uradaka vidljive su značajne promjene rukopisnoga pisma. Zaključno, primjena priče koja pomaže imala je pozitivan utjecaj na uspostavu ravnoteže kod djeteta, zadovoljstvo i socijalnu uključenost u razredni kolektiv.

Ključne riječi: školski uspjeh, slika o sebi, socio-emocionalne vještine

UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE UPREVLADAVANJU STRAHOVA I SOCIJALIZACIJIPREDŠKOLSKOG DJETETA

Irena Jelenić Aćimović, mag. paed.

Dječji vrtić „Bakar“, Bakar

e-mail: irena.jelenic1@gmail.com

Sažetak

U uvodu rada opisuju se ponašanja trogodišnje djevojčice koja se boji boraviti s ostalom djecom u skupini. Mlađu djecu izbjegava i zaobilazi ih u prostoriji, zbog straha od starije djece ne koristi nužnik, a panično se boji djevojčice s Downovim sindromom. Izbjegava sve aktivnosti u kojima postoji mogućnost da se zaprlja, nikada ne trči, ne penje se i ne skače. Najradije je odjevena u majicu na kojoj se nalazi lik zeca ili lik Minnie Mouse. Neprestano boravi uz odgajatelja, a s ostalim odraslima ne komunicira.

Cilj rada bio je ispitati utjecaj primijene priče koja pomaže na prevladavanje strahova i socijalizaciju trogodišnje djevojčice koja se boji boraviti s ostalom djecom u skupini. Napisana je priča koja pomaže „Zečica Pufica“ po kompozicijskom modelu pisanja autorice Ane Barišić. Za glavni je lik priče izabrana zečica krasnoga, čistog, bijelog krzna, a za lik pomagača odabran je mišić. U priči zečica zbog straha od pada i prljanja krzna ne izlazi iz brloga i ne igra se s drugim zečićima. Mišić ju ohrabruje pjesmicom koja joj u glavi odzvanja svaki puta kada osjeti nesigurnost.

Priča se pripovijedala cijeloj skupini djece po Lessac metodi tijekom vođene jutarnje aktivnosti, što je uvelike poboljšalo usredotočenost djece jasličke dobi na priču.

Na temelju opažanja nakon odslušane priče, uočile su se sljedeće promjene u ponašanju djevojčice: bolja komunikacija s mlađom djecom i odraslima, prestanak strahova, bezbrižna igra na dvorištu vrtića i sudjelovanje u svim aktivnostima.

Dugoročna se korist priče koja pomaže uočila u novoj pedagoškoj godini. Djevojčica nema nikakvih poteškoća u suradnji i komunikaciji sa starijom djecom s kojom sada boravi u istoj skupini. Posebno se ističe njezina empatičnost prema mlađoj djeci i spremnost na suradnju s odraslima. U novim situacijama, kao što su izleti, šetnje, posjete, nema naznaka straha, već prevladava sigurnost i znatiželja.

Ključne riječi: priča koja pomaže, socijalizacija, prevladavanje strahova

UTJECAJ PRIČE KOJA POMAŽE U JAČANJU GRUPNE POVEZANOSTI U MJEŠOVITOJ JASLIČKOJ SKUPINI

Josipa Lazarević, odgajateljica

Dječji vrtić „Bakar“, Bakar

e-mail: josipa.lazarevic80@gmail.com

Sažetak

U uvodu je rada potrebno naglasiti da će se prikazati primjena korištenja priče u mješovitoj jasličkoj skupini djece od 1. do 3. godine života. U svakodnevnom odgojno-obrazovnom radu ove skupine priča se redovito koristi kao sredstvo pristupa problemu i njegovo eventualno rješavanje te su se djeca naviknula na ovaj oblik rada. Cilj je bio ispitati utjecaj primjene priče koja pomaže kako bi se: (1) pojačala povezanost djece u skupini i njihova međusobna suradnja, (2) smanjila nepoželjna i neprihvatljiva ponašanja i (3) potaknulo prepoznavanje, imenovanje i izražavanje vlastitih osjećaja na društveno prihvatljiv način.

Napisana je priča koja pomaže „Raspjevani Slonograd“ po kompozicijskom modelu pisanja autorice Ane Barišić. Glavni su likovi Slonići, a korištena je metafora slonića jer je bliska djeci ove dobi zbog identifikacije.

Priča se najprije pripovijedala cijeloj skupini tijekom vođene jutarnje aktivnosti, a neposredno prije izlaska na dvorište vrtića Lessac metodom kako bi se pojačao ukupni doživljaj i prihvaćanje priče. Naglasak priče bio je na pjesmici koja potiče Sloniće na slogu i međusobnu suradnju.

Na temelju opažanja nakon odslušane priče uočile su se pozitivne promjene u neposrednom ponašanju većine djece u skupini. Čim bi odgajatelj započeo pjevati spomenutu pjesmicu, djeca su se okupljala i stajala u kolonu.

Prelaskom većine djece u stariju vrtićku mješovitu skupinu može se uočiti njihova povezanost te sloga u igri i aktivnostima u novoj sredini, formirajući tako svojevrsnu „skupinu unutar skupine“.

Ključne riječi: priča koja pomaže, jačanje grupne povezanosti, društveno prihvatljivo ponašanje

MULTISENZORIČKI PRISTUP U KORIŠTENJU PRIČE KOJA POMAŽE S PREDŠKOLSKOM DJECOM

Gordana Škrobonja

Studentica druge godine Diplomskoga studija *Rani i predškolski odgoj i obrazovanje*,

Učiteljski fakultet u Rijeci

e-mail: gordana.skrobonja@gmail.com

Sažetak

U radu se prikazuje primjer multisenzoričkoga pristupa korištenja priče koja pomaže iz prakse rada s predškolskom djecom. Namijenjena je djetetu kojem hrvatski jezik nije materinski. Ono pokazuje interes za istraživačke aktivnosti i igre kockama. U razdoblju prilagodbe ovo dijete u grupi teško uspostavlja odnos s drugom djecom, otima igračke, ruši nogama ili iznenada nasrtljivo prilazi djeci te ih davi i grize. Kod druge djece izražen je osjećaj neugode, a poneki odbijaju dolazak u vrtić.

Cilj je rada bio ispitati utjecaj primjene priče koja pomaže uz multisenzorički pristup na razvoj pozitivnih ponašanja novoupisanoga djeteta i ozračja u cijeloj grupi. Napisana je priča koja pomaže „Najljepše mjesto na svijetu“ po kompozicijskom modelu pisanja priča autorice Ane Barišić. Glavni lik u priči je dupin Brzić koji ima probleme u novoj sredini, a njegov pomagač je hobotnica Viola. Ona dupinu priča priču i predaje mu mali blještavi predmet – ključić koji ima ulogu dijeljenja odgovornosti i uključivanja u zajednicu.

Priča je ispričana Lessac metodom, a djeci je omogućeno izražavanje na različite načine kroz različite aktivnosti nadogradnje sadržaja priče. Multisenzorički pristup uključio je izražavanje bojom (slikanjem), istraživanje različitih materijala (mandala) i izražavanje pokretom (kretanjem na različite načine).

Opažanjem ponašanja djeteta uočava se promjena u ponašanju djeteta te se ono aktivno uključuje u aktivnosti i suradnju s drugom djecom. Kod ostale djece primijećeno je oponašanje metafora iz priče kretanjem. Dugoročna je korist za dijete bolja suradnja s drugom djecom i stvaranje novih prijateljstava, a za ostalu djecu prihvaćanje različitosti i ugodno ozračje u grupi.

Ključne riječi: priča koja pomaže, nenasilna komunikacija, prihvaćanje različitosti, ozračje

UTJECAJ PRIČA KOJE POMAŽU NA SOCIJALNU KOMPETENTNOST DJECE JASLIČKE DOBI

Natalija Gobin, mag. praesc. educ

Dječji vrtić „Šibenska maslina“, Šibenik

e-mail: nata.gobin@gmail.com

Sažetak

U uvodu rada opisuju se ponašanja trogodišnjega djeteta koje pohađa jasličku skupinu koja broji četrnaestero djece. Ponašanja dječaka karakterizira nestašnost, aktivnost, neprestano kretanje po prostoriji, nemogućnost bivanja na jednom mjestu, ne prihvaćanje vrtićkih pravila, nesvjesno guranje djece, nepažnja pri trčanju zbog čega u igri često povrijedi drugu djecu. Djeca ga ne prihvaćaju zbog njegova ponašanja i stalno se žale na njega. U zajedničkim aktivnostima pažnja mu je kratkotrajna i djeluje prilično nezainteresirano.

Cilj rada bio je ispitati utjecaj primijene priče koja pomaže na: (1) redukciju nepoželjnih ponašanja i bolju socijalizaciju djeteta u grupi i (2) prihvaćanje vrtićkih pravila kroz zainteresiranost djeteta za svakodnevne vrtićke aktivnosti. Napisana je priča koja pomaže „Pčelac Milko“ po kompozicijskom modelu pisanja autorice Ane Barišić. Glavni lik u priči je pčelac Milko, jako nestašan mali pčelac koji svojim nemirnim i nestrpljivim ponašanjem dovodi druge pčelice u nelagodnu situaciju te zbog svoga neprimjerenog ponašanja druge ga pčelice izbjegavaju i ne žele se igrati s njim. Kad upozna leptira Šarenka, shvati u čemu je pogriješio, kao što shvaća kako je lijepo imati prijatelja od kojeg možeš nešto i naučiti.

Priča se pripovijedala cijeloj skupini djece jasličke dobi po Lessac metodi u jutarnjem krugu i uz prikladne rekvizite. Uočavajući promjene kod djeteta kojem je bila namijenjena priča, autorica je napisala priču koja pomaže „Ribice“ za cijelu skupinu. Ova priča, također pripovijedana Lessac metodom, dobro se povezala s prvotnom pričom. Dječak je nakon određenoga razdoblja pokazao zanimanje za priču i došlo je do kvalitetnije komunikacije između njega i ostale djece.

Dječji interes za priču vidljiv je i u novoj pedagoškoj godini jer nakon ljetnih mjeseci svakodnevno traže pripovijedanje ovih dviju priča. Osim što djeca pokazuju zainteresiranost za priče i lutkarsku improvizaciju, uočava se jačanje socijalnih kompetencija dječaka kojem je prvobitno bila namijenjena priča i njegova socijalna uključenost u grupi.

Ključne riječi: priča koja pomaže, socijalna kompetentnost, aktivno sudjelovanje

FALKON ILI PRIČA O BISERNIM LETAČIMA

Mladena Tadej, politologinja

Odjel za podršku žrtvama i svjedocima Županijski sud u Rijeci, voditeljica

e-mail: mladena.tadej@gmail.com

Sažetak

Priča je nastala u sklopu programa cjeloživotnog obrazovanja Učiteljskog fakulteta „Priča koja pomaže za inkluzivne zajednice“, a izađena je po kompozicijskom modelu pisanja priče koja pomaže autorice Ane Barišić. Priča je napisana za trojicu braće u dobi od 7, 10 i 12 godina koji žive s majkom. Obiteljska dinamika narušena je razvodom braka prije pet godina zbog alkoholizma i nasilničkoga ponašanja oca, što utječe na dječake u nošenju sa zahtjevnom situacijom odvojenosti od oca, podijeljenosti osjećaja prema ocu i nedostatku očinske figure. Kako im nije osigurana podrška, dolazi do međusobnoga otuđenja i zatvorenosti dječaka te nekooperativnosti u učenju i suradnji. Također, prisutan je pritisak vršnjaka na dječake, a oni u školi razvijaju nepoželjna i nasilna ponašanja.

Priča koja pomaže napisana je kako bi se razvio osjećaj smisla za tešku situaciju koju prolaze te kako bi ih se usmjerilo jedne na druge osvještavanjem njihovih pozitivnih kapaciteta kao pojedinaca, ali i osnaživanja grupe kako bi se lakše nosili s vršnjačkim pritiskom.

U priči je kao metafora odnosa djece i oca korišten odnos Falkona, velikoga bisernog letača koji trenira druge biserne letače, i triju malih bisernih letača koji treniraju kako bi postali dobri čuvari ljudi. Priča ostavlja otvoren kraj kako ne bi izazvala neželjene posljedice sretnoga završetka u kontekstu Falkonova oporavka, odnosno života, već ih poziva na rad, razvoj i zajedništvo, što može dugoročno biti podrška Falkonovu ozdravljenju.

Djeci i njihovoj majci priča je ispričana u atmosferi obiteljskoga doma. Nakon pročitane priče najstarije dijete nije komentiralo, srednje dijete, koje idealizira oca, postavljalo je puno pitanja o Falkonu, dok je najmanje pitalo: „Kad ćeš pričati opet?“. Na upit što mu je bilo najbolje, odgovara da je riječ o trenutku kada su se opet povezali. Svu je trojicu zanimalo što je bilo s Falkonom pa smo odlučili zajednički napisati nastavak, što nam je omogućilo dugoročnu iskoristivost priče jer ju koristimo kao metaforu za proradu teških situacija. Dugoročni učinak priče na dječake prepoznatljiv je u jačanju njihova zajedništva, usmjerenosti na izvršavanje školskih obaveza i otvorenosti za prepoznavanje neprimjerenih ponašanja te usvajanje pozitivnih situacija poput traženje "suca" u sukobima.

Ključne riječi: priča koja pomaže, metafora, pozitivna ponašanja, osnaživanje

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA SA SKUPA

Stručno znanstveni skup „Biblioterapija u odgojno-obrazovnom radu“ prvi je znanstveni skup u Republici Hrvatskoj posvećen biblioterapiji. Pored toga, njegova je posebnost u tome što je u fokus stavio aktualnu temu inkluzije, povezujući je s mogućnostima primjene biblioterapije u radu s djecom vrtićkoga i osnovnoškolskoga uzrasta. Plenarna su izlaganja postavila okvir za razumijevanje važnosti terapijske priče i, šire gledano, pristupa u kojem je priča medij za uspostavljanje ravnoteže između jedinstvene osobnosti svakoga djeteta i njegove okoline. Jedan od važnijih zaključaka prvoga dijela skupa jest da se takav način korištenja priče idealno uklapa u koncept dobrobiti djece, što je u drugome dijelu i potvrđeno u izlaganjima koja su postavila niz pitanja koja problematiziraju ovakav pristup, ali i daju konstruktivne odgovore. Neka su izlaganja naznačila smjer daljnjega bavljenja problemima s kojima se u radu susreću stručnjaci koji su završili program cjeloživotnoga učenja pod nazivom „Priča koja pomaže po Lessac metodi za inkluzivne zajednice“.

Primjeri dobre prakse prikazani u trećem dijelu skupa pokazali su na koje se načine priča može koristiti u radu s djecom predškolskoga i školskoga uzrasta za jačanje grupne povezanosti, prevladavanje strahova i socijalizaciju, jačanje samopouzdanja, poboljšanje rukopisa, promjenu stava prema radu i promjenu ponašanja. Iz brojnih je primjera bilo jasno vidljivo da terapijska priča pomaže u stvaranju pozitivnijega ozračja razredne zajednice, što se odražava i na kvalitetu rada, ali i na zadovoljstvo odgojnih djelatnika koji s učenicima rade. Priča stvara ravnotežu unutar osobe i pomaže u uspostavljanju sklada unutar složenih međuljudskih odnosa koji su osjetljivi posebno u doba prve socijalizacije. S obzirom na probleme s kojima se danas kao odgojno-obrazovni djelatnici susrećemo, razapeti u vremenu prepunom vrijednosnih paradoksa, susrećući se svaki dan s različitim roditeljskim odgojnim stilovima i svjesni sve većih i hitnijih zahtjeva za izvrsnošću s kojima se djeca vrlo rano moraju uspješno nositi, važnost biblioterapije nije moguće dovoljno naglasiti.

Važnost ovoga skupa je u tome što uspješno spaja znanstvene spoznaje i intuitivno-umjetnički pristup, dajući priliku praktičarima da pokažu proces nastajanja i djelovanja terapijske priče, počevši od uočavanja problema i stvaranja priče, do rješenja problema uz pomoć priče i djelovanja priče nakon uspostavljene ravnoteže unutar zajednice u kojoj je postojala neka neravnoteža. Istraživanje provedeno na Učiteljskome fakultetu u Rijeci, s ciljem da se vidi koliko su studenti spremni primijeniti biblioterapiju u odgojno-obrazovnome radu, pokazalo je da u vezi s primjenom ove metode postoji određena nesigurnost koja nastaje zbog nedovoljnoga poznavanja mogućnosti biblioterapije i procesa koji ne donosi brze i odmah vidljive kvantitativne pomake. Ipak, mnogi su studenti voljni primijeniti biblioterapiju u svome radu, što pokazuje otvorenost prema iskušavanju novih metoda u odgojno-obrazovnome procesu, ali i svijest o već provjerenim dobrobitima terapijske priče.

Opći je zaključak skupa, koji se spontano formirao kako su izlaganja slijedila jedno drugo, da smo kao stručnjaci spremni učiti, razvijati se i istraživati primjenu terapijske priče u odgojno-obrazovnome radu te da praktični rad treba sustavno biti

znanstveno praćen kako bi se stvorila što veća sigurnost u provjeri učinaka djelovanja metode i njezinih raznih vrsta primjene. Prvi znanstveni skup o biblioterapiji bio je sretan spoj teorije i prakse koji, usudujem se reći, uvodi terapijsku priču u dijalog o promjeni paradigme odgoja koja podrazumijeva i preispitivanje ciljeva odgoja i obrazovanja. Veliki je doprinos promjeni odnosa prema djetetu i djetinjstvu svaki korak napravljen prema razumijevanju potreba djeteta, a to je korak koji su stručnjaci okupljeni na ovome skupu napravili.

mr. sc. Ivana Bašić, profesorica hrvatskoga jezika,
Predsjednica Udruge Balans centar za logopedagogiju i biblioterapiju

PROGRAMSKO-ORGANIZACIJSKI ODBOR:

doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

izv. prof. dr. sc. Lidija Vujičić

Akvilina Čamber Tambolaš, asistentica

UREDNIČA:

doc. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

LEKTORICA:

Mateja Fumić, mag. educ. philol. croat.

IZDAVAČ

Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet

Centar za istraživanje djetinjstva

Tel. +385 51 265 800

czid@ufri.hr

Sveučilišna avenija 6

51 000 Rijeka

ZA IZDAVAČA

izv. prof. dr. sc. Lidija Vujičić

ISBN 978-953-7917-13-5

Rijeka, listopad 2017. godine